

fuldstændigt modstykke til Londons avis-bygninger i Fleet-Street, skidne og sværtede af kulrøg. En elektrisk buelampe kaster et skarpt lys paa bladets navn over indgangs-portalen, og i vinduerne ser man kopier af Mlle Dufous kolossal-billede, hvor Frankriges kvinder fra den glade bondepige til den blege nonne rækker hverandre hænder, medens de raaber bladet ud for alle vinde og hilser det som en ny banebryder.

Ved et besøg i Paris fik jeg lyst til at studere dette eiendommelige blad, se det paa nært hold. Ved at henvende mig til portnersken fik jeg straks en fiks liden avis pige til at føre mig op til *redactrice-en-chef*, madame Fournier. Det var netop i kontortiden, og madame sad fordybet i sine manuskripter og korrektur-ark. Ikke desto mindre reiste hun sig straks og tilbød mig med udsøgt elskværdighed at vise mig rundt og give mig alle oplysninger om den interessante avis og dens historie.

*La Fronde*s grundlæggelse skyldes helt og holdent madame Marguerite Durands energi. Denne dame er gift med et anseet medlem af deputeret-kammeret. I denne sin stilling er hun daglig kommet i berøring med fremragende politikere og var nøie fortrolig med dagens politiske og sociale spørgsmål. Før hun startede *La Fronde*, havde hun i længere tid været medarbejder i *Figaro*. Hun var som skabt til at lede et stort kvindeblad. Hun engagerede straks et halvt snes medarbejdere, unge kvinder, der kom fra alskens stillinger, ganske ukjendte med journalistik; mange af dem havde maaske ikke gjort sig nogen klar forestilling om det vanskelige, opslidende rutine-arbejde, der kræves i en stor avis. Og dog gjorde disse unge kvinder sit arbejde godt; de gik til det med liv og lyst, de hang i, og de har virkelig ogsaa udrettet noget. Ved siden af dem stod der 20 kvinder, der regelmæssig sendte sine bidrag til *La Fronde*s spalter, uden dog at være fast knyttede til bladet. Af disse havde dog de fleste en smule journalistisk erfaring; enkelte havde endog i aarevis været faste medarbejdere i anseede pariser-blade. Blandt dem er saaledes en dame, hvis artikler længe har været kjendt og skattet af det avis-læsende Paris. Hun leverer nu saa at sige daglig en eller anden artikel under sit mærke „Severine“ til *La Fronde*; hun har ogsaa sin faste rubrik i bladet, hvor hun skriver sine smaa politiske eller sociale kausier.

At domme efter de medarbejdere, jeg traf i bladet, bestaar dets redaktion af en flok intelligente, dygtige, varmhjertede damer, der virkelig vil ofre noget for sit blad, for det meste unge, arbejdslystne kvinder, elskværdige og fulde af ynde, som man sjelden træffer kvinder udenfor Paris. Selve redaktions-rummene mindede allevegne om, at det var kvinder, der daglig færdedes her; overalt var der en properhed uden lige, blomsterduft i alle værelser, nips flød udover alle borde, kort og godt, man fik mindst af alt indtrykket af, at disse kvinder, der holdt til huse her, var „blaastrømper“.

Det var bare en eneste af dem, jeg traf, der forstyrrede dette indtryk. Det var en af de politiske medarbejdere, der stadig optraadte i mandsklær.

Inde i redakticens „helligdom“, der laa ved siden af hendes almindelige redaktions-rum, var der pragtfuldt. Dette værelse var mere udstyret som et boudoir end et redaktions-værelse, prægtig oplyst af elektriske lampetter, elegante møbler og kostbare malerier. Blandt de mange fotografier rundt alle vægge saa jeg det samlede redaktions-personale. Der synes i det hele at raade en enestaaende hjertelighed og kollegialitet mellem alle disse kvinder i dette blad. En gang aarlig — paa grundlæggerens navnedag — samles de til stor festmiddag ude i Boulogne-skogen.

Ved siden af redakticens private kabinet er biblioteket, et stort rum, rigt og smukt monteret. Her findes en masse bøger, bl. a. alle bøger, der er udgivne af franske kvinder. Nær sagt al den literatur, der er publiceret siden bladets oprettelse, findes samlet her. Daglig strømmer en mængde bøger ind allevegne fra, forfattere og forlæggere har vist *La Fronde*'s bibliotek megen opmærksomhed.

Sætteriet ligger i lofts-etagen. *La Fronde* beskæftiger omkring tyve kvindelige sættere, sankede sammen fra de forskjellige trykkerier rundt omkring i Paris. Her opnaar de større løn end noget andet sted. Og sætteriet er indrettet efter alle sundhedens regler, er lyst og hyggeligt, sætterskerne sidder endog under udførelsen af sit arbejde. Den unge dame, der har med korrektur-læsningen at gøre, sidder i et lidet værelse ved siden af. Ivrig i sit arbejde med de mange aftryk foran sig er hun et billede paa ro og tilfredshed, egenskaber, der synes saa lidet forenelige med det irriterende og utaknemlige arbejde, hun sidder bøjet over.

For tiden fører bladet en hidsig kamp for at faa beholde sine kvindelige sættere. Det er væsentlig nat-arbejdet, det gjælder. Opinionen har i lang tid været stærkt imod anvendelsen af kvinder til dette nat-arbejde. Det er ogsaa ved lov forbudt. Men ved en domskjendelse blev det for nogen tid siden tilladt madame Durand paa visse betingelser at anvende sættersker en del af natten. Denne kjendelse er imidlertid nylig indanket for kassations-retten, og man imødeser med stor spænding resultatet af dennes afgørelse. Madame Durand har gjentagne gange protesteret mod forsøg paa at lægge hende hindringer i veien for anvendelsen af sættersker til nogle faa timers nat-arbejde. Hun har henvist til de gode sanitære forhold i sætteriet, hvor alle rimelige hensyn er tagne til de kvindelige arbejdere. Og det er jo saa meget mindre grund for kassations-retten at omstøde den omtalte kjendelse, som det er en bekjendt sag, at kvinder i stor udstrækning anvendes til nat-arbejde omkring i de parisiske trykkerier bl. a. med falsningen af aviserne.

Efter at have beseet de øvre etager sluttede jeg min runde nede i læsesalen, der indtager en saa fremtræ-

dende plads i alle de franske stor-blads lokaler. I denne rummelige og kose-lige sal, der ligner et stort selskabs-værelse, samles til dagens forskjellige tider en hel del damer; her tager de i ny og næ et glas portvin, drikker sin eftermiddags-te, læser aviser eller slaar af en passiar. Nu og da giver bladet soiréer i denne sal, straalende fester, hvor man vil træffe ikke blot kvinde-bevægelsens ledere, men alle mere fremtrædende mænd og kvinder i fransk politik, kunst, literatur og presse.

La Fronde's læse-sal er ogsaa mødestedet for adskillige foreninger, i hvis virksomhed bladet tager kraftig del. „Foreningen for kvinders stemmeret“ har f. eks. møde her en gang hver maaned. Lige saa sikkert som det er, at *La Fronde* har skabt sig selv en position, lige saa sikkert udfylder det et virkeligt savn for de franske kvinder, hvis sag det har ført paa en overmaade dygtig maade. Dets ord blir hørt, og de finder gjenklang.

Man maa dog ingenlunde tro, at bladet udelukkende befatter sig med kvindernes affærer. Det er tvertimod et meget alsidigt og vekslende stof at finde i bladets rummelige spalter. Bladet har omtrent samme størrelse som de øvrige dagblade i Paris og koster tre øre i gadesalg. Her findes politik og literatur, handel, skibsfart og kunst ligelig fordelt i hvert nummer. Endog idrætten har sin plads; denne behandles dog ud fra kvindernes standpunkt. Det er dog særlig de kvindelige arbejderes sag, der altid har ligget *La Fronde* paa hjerte; blandt disse finder man ogsaa bladets sikreste abonnenter. Det har oprettet et eget kontor for arbejds-søgende kvinder.

I politik er bladet nærmest radikalt, og overensstemmende med kvindens dybeste interesser arbejder det for fred og voldgift mellem nationerne. Englænderne bør mindes den kraftige protest, hvormed *La Fronde* for nylig tog afstand fra vittigheds-bladenes tegninger og en del smuds-blades fornærmelser mod dronning Viktoria.

Plan for

Undervisning i Snitmønstertegning, Tilskæring og Syning af Kjoler og Børnedragter er følgende:

Der vil blive afholdt 6 Ugers Kursus for Damer, som er vante til almindelig Syning. Undervisningstiden er 3 Timer hveranden Dag, Formiddags-, Eftermiddags- eller Aftentimer.

Et Kursus koster 25 Kr. I Løbet af den Tid læres at tage Maal og tegne Mønstre til Dragter saa vel til Voksne som til Børn; tillige lærer man efter disse Mønstre at lave Mønstre til Kraver, Reformunderliv, Sportsliv m. m. Der klippes smaa Modeller og tegnes Fortegninger til senere Brug.

Deltagerne medbringer selv Arbejde.

Der kan i Reglen naas, for dem, som har Tid til Hjemmearbejde, Tilskæring og Syning af to Kjoler eller

Kvinden og Samfundet.

Nørregade 33, St.

København K.

af en Kjole og en Børnedragt. Da disse Kursus er beregnede paa at være til virkelig Nytte for Hjemmene, maa hver medbringe Arbejde efter eget Valg, ligesom ogsaa Tøj til Omsyning kan medbringes.

Kursus for unge Damer, som ikke er øvede i Syning, er beregnet paa mindst 3 Maaneder med 3 Timers Undervisning hveranden Dag.

Betaling 12 Kr. maanedlig.

Der paatænkes afholdt Kursus for Lærerinder, som ønsker at uddanne sig i dette Fag. Metoden i Snitmønstertegning er overmaade letfattelig og sikker, og egner sig fortrinlig til Brug ved Skoler.

Den er indført ved Døtreskolen i Kolding, ved Børgerskolen i Horsens, ved „Dansk Kvindesamfunds“ Fagskole i København, ved Husflidsselskabets Sommerkursus for Lærerinder, og den har været anvendt i en Aarrække ved Askov Pige højskole.

Efter at have forestaaet en Systue i flere Aar og efter et Aars Ophold i et stort „Establishment for Dress-making“ i New York, derefter i syv Aar at have været Lærerinde ved Askov Højskole i praktisk Haandarbejde og desuden afholdt nogle og tyve Vandrekursus i Skrædersyning i Landets forskellige Egne, endvidere efter i sidste Sommer at have studeret Haandarbejdsundervisningen ved forskellige Kvindearbejdsskoler i Tyskland, særlig i Karlsruhe, begynder jeg paa at afholde disse Kursus i Haab om god Tilslutning.

Indmeldelser modtages daglig, helst Kl. 12—2.

Marie Steffensen,
Zinns-gade 2, 2.
Ø.

Dansk Kvindesamfunds Husmødreforening

udsender Læringer til Uddannelse i Stupige- og Kokkepige-gerning. Meddelelser fra Hjem, der ville tage imod de unge, bedes indsendte i Februar (og Marts).

P. B. V.

Anna Hjort,

tr. Nørregade 33, St. Tirsd. 1—3.

Træk af Kvindens Liv i gamle Dage.

(Fortalt af Fru Th. Brøder sen ved en Klub-aften i D. K. S.s Aalborgkreds). (Fortsat).

I Begyndelsen havde den almindelige Mening meget imod Præsternes Giftermaal. Katolikkerne angreb det stadig, og en Kreds af Rigets øverste Embedsmænd nægtede haardnakket at gifte sig.

Fra Humanisternes Side blev det ogsaa angrebet, som da Erasmus af Rotterdam ytrede: „Denne Tragedie kommer vel til at ende som en Komædie, idet alle gifter sig“. Præsterne maatte da som begejstrede Forkæmpere for de nye Ideer idelig forsvarer Ægteskabet. Hvad vi ved derom, kender vi kun fra Mænd. Kvinderne har ikke selv givet deres Mening tilkende. Men igennem Mænd som Bi-

skop Peder Palladius, Niels Hemming-sen, Niels Palladius, Biskop Birch-rod og mange andre er der kommet værdifulde Oplysninger til os. Vi kan jo ikke anlægge vor Tids Maalestok paa Mennesker, som i meget staaar os saa fjernt. Det var Menne-sker, hos hvem der ikke var langt fra Bestemmelse til Handling, livs-kraftige, livsglade Mennesker, der levede stærkt og impulsivt, der elskede og hadede, saaledes som vi kender dem fra Shakespeare og den hollandske Malerskole. De havde andre For-dringer til Livet og Kærligheden end vi; men den Opfattelse, der blev gjort gældende, at Kærligheden kom med Ægteskabet, har vist medført mangen bitter Sjælekamp. Nu skrives der saa meget om Kærlighedssorg; den Gang gennemlevedes den.

Skønt den Tids Karakterer var anderledes hærdede end vor Tids og kunde bære og lide mere, hører vi dog om, baade at Folk tog sig af Dage, fordi de mente ikke at kunne bære deres Skæbne, og om Forbry-

delser, hvad der er flere Eksempler paa. Den 18-aarige Præstedatter Anna Helene Hviid blev tvunget af sin Fader til at ægte en langt ældre Mand, skønt hun elskede sin Fætter. Følgen blev da ogsaa, at de myrdede Manden. Selv blev de begge hen-rettede. I Stevns blev en Præst myr-det af sin Kone og hendes Elsker samme Dag de havde været til Al-ters. En 17-aarig Præstedatter for-gav sin Fæstemand og blev henrettet derfor. Der er mange Eksempler paa en helt anden Opfattelse af Ægte-skabet end vor. Der fortælles om en Præst, som for at faa Kaldet skulde gifte sig med Enken, men hellere vilde have Datteren. Dog, da han saa Enken med den store Børneflokk, syn-tes han, det var Synd, at saamange Børn skulde være faderløse, og han tog saa alligevel Enken. Et andet Sted var det Meningen, at Datteren paa Kaldet skulde ægte Eftermanden, men hun kunde ikke lide ham og vægrede sig derved. Moderen blev da vred og sagde: „Vil Du ikke

kalde ham Mand, skal Du kalde ham Fader“ og tog ham saa selv til Ægte-mand.

Djævelen spillede en stor Rolle i den Tids Forestillingskreds, og det var jo rimeligt, at han særlig angreb Ægteskabet, netop fordi det var Gud velbehageligt! Man tænkte sig en særlig Ægteskabsdjævel, Asmodæus, og Biskop Niels Palladius fandt det fornødent 1557 efter det tyske at ud-give et særligt Skrift til Værn for den danske Menighed: „Imod Ægte-skabsdjævelen“. „Den Ægteskabsdjæ-vel“, siger han deri, „lægger sig efter Kvinden. Men hvad for ond Mistanke Manden faar deraf, og hvad Trætte og Hug der følger efter, det giver daglig Forfarenhed tilkende“. Dog fraraader Bispens denne Fremgangsmaade: „Med Slaaen gør man een Djævel ud, slaar man ni ind igen“. Den bedste Fremgangsmaade var ved Formaninger og saavidt mu-ligt gode Ord at lokke Hustruen, uden at hun selv vidste det, ud af Satans